בס״ד. שיחת ליל שמחת תורה (קודם הקפות), ה׳תשי״ג.

בלתי מוגה

א. ידוע[1] שכל עניני חודש תשרי הם ענינים כלליים, וכמו כן השמחה דשמע״צ ושמח״ת היא שמחה כללית.

והענין בזה — כפי שמצינו בנוגע לקבלת עול דראש השנה שחלוקה מהקבלת עול דכל השנה כולה, שהקב״ע דכל השנה הוא ענין פרטי, ואילו הקב״ע דר״ה ענינו קב״ע דעצם הנפש שכולל כל הכחות[2], וכן הוא בנוגע להשמחה דשמח״ת, שהיא שמחה כללית מעצם הנפש שכוללת כל הכחות כאחד.

וכמו כן בנוגע לענין הזמן — שאין זו רק שמחה השייכת לזמן פרטי זה, אלא שמחה כללית על כל השנה כולה.

ב. ומזה מובן שהשמחה דשמח״ת אינה יכולה להיות ע״פ שכל טעם ודעת:

כיון ששכל הוא כח פרטי המדוד ומוגבל, הנה כאשר השמחה היא ע״פ שכל, הרי היא בהתאם למדידה והגבלה של השכל — הן המדידה והגבלה של כללות ענין השכל, והן המדידה והגבלה של שכלו הפרטי, עד כמה שהוא מבין ויש לו טעם לשמוח. ובמילא, אין זו שמחה כללית שמצד עצם הנפש, ואינה מספיקה אלא לזמן פרטי זה, ולא על כל השנה כולה, שהרי יודעים רק מה נעשה עכשיו, ואי אפשר לידע מה יהי׳ במשך השנה כולה.

ולכן, צריכה להיות השמחה מצד קבלת עול — מפני שהקב״ה צוה להיות בשמחה.

וזהו הטעם שהשמחה דשמח״ת מתבטאת בענין הריקודים — כמבואר בדרושי חסידות[3] שלכאורה היתה השמחה דשמחת־תורה צריכה להתבטא בענין של הבנה והשגה בלימוד התורה, ואעפ״כ מתבטאת

---

1) ראה סה״מ תקס״ו ע׳ שעט. אוה״ת סוכות ע׳ א׳תשנו. ברכה ע׳ א׳תתסו. סה״מ תרנ״ד ע׳ לו. תרע״ח ע׳ רעח. תש״ב ע׳ 49. ועוד.

2) ראה המשך תער״ב ח״א ע׳ קמד ואילך. סה״מ תרס״ב ע׳ רכה ואילך. תרצ״ט ע׳ 6. 13. תש״ב ע׳ 8.

3) ראה סה״מ תרפ״ט ריש ע׳ 57, ובהנסמן שם בהערה 375.

השמחה דוקא בענין הריקודים, ריקוד ברגל, שהוא הכח ואבר היותר תחתון — כיון שהשמחה דשמח"ת צריכה להיות מצד קב"ע דוקא.

ואף שענין השמחה הוא רגש שבלב, וא"כ, איך שייך שתהי' שמחה מצד קב"ע וציווי — וע"ד הקושיא במ"ש[4] "ואהבת את ה' אלקיך", איך שייך ציווי על אהבה שהיא רגש שבלב[5] — אך הענין הוא, שכאשר מתבונן שע"י שמחה זו מקיים מצוותו של הקב"ה, מצוה מלשון צוותא וחיבור[6], שנעשה בצוותא וחיבור עם הקב"ה, הנה מזה גופא שמח הוא בשמחה גדולה.

וכאשר השמחה היא מצד הצוותא וחיבור עם הקב"ה, אזי השמחה היא בלי גבול — דכיון שהקב"ה הוא אין־סוף, אזי גם השמחה שבאה מצדו היא באופן של בלי גבול — שמקיפה וכוללת את כל הכחות והענינים שבנפש, ונמשכת על כל השנה כולה.

ג. ונוסף לכך שהשמחה אינה יכולה להיות מצד השכל בגלל שצריכה להיות שמחה כללית, שמחה שאינה קשורה עם כח פרטי, אלא שמחה בלי גבול — הרי כיון ש"מצות היום בשמחה"[7], אין פנאי להתבוננות שכלית.

כ"ק מו"ח אדמו"ר אומר[8] שצריכים לייקר את ארבעים ושמונה השעות דשמע"צ ושמח"ת ולנצלם לשמחה וריקודים. ובמילא, חבל על הזמן שיוקדש להתבוננות שכלית, כיון שבינתיים עוסק בענין אחר שאינו מענין השמחה, ויתירה מזה, כיון שההתבוננות היא באופן של שקו"ט אם צריך להיות בשמחה אם לאו (שהרי בשקו"ט יש נתינת מקום גם לשלילה), נמצא, שלא זו בלבד שבינתיים עוסק בענין שאינו מענין השמחה, אלא אדרבה, שעוסק בענין שהוא היפך השמחה.

וזהו הסבר נוסף לכך שהשמחה שמצד התבוננות שכלית אינה שמחה אמיתית (נוסף על האמור לעיל שכיון שהשכל הוא מדוד ומוגבל, אזי גם השמחה היא במדידה והגבלה) — דכיון שבענין ההתבוננות ישנם חלקי הבונה וחלקי הסותר, הרי גם כאשר מסקנת ההתבוננות היא שצריך

---

4) ואתחנן ו, ה.

5) ראה ספר הערכים חב"ד ערך אהבת ה' בתחלתו (ע' רסז). וש"נ.

6) ראה לקו"ת בחוקותי מה, ג. מז, ב. ובכ"מ.

7) ראה שיחת שמח"ת תש"ג ס"ב (סה"ש תש"ג ריש ע' 8), תש"ה ס"ב (סה"ש תש"ה ע' 58). נתבאר בשיחת ליל שמח"ת תשמ"ה סי"א ואילך (התוועדויות תשמ"ה ח"א ע' 363 ואילך).

8) שיחת ליל שמע"צ תש"ד ס"ג (סה"ש תש"ד ע' 31).

להיות בשמחה, נשארת ונרגשת הנתינת מקום לסברה השלילית, ובמילא אין זו שמחה שלימה.

ד. ובנוגע לפועל:

יש להניח הצדה את כל הענינים של שקו"ט והחשבונות שידע איניש בנפשי'. — לכל דבר יש הזמן שלו, ועתה אינו הזמן לחשוב על ענינים אלו. — וגם אם מצד השכל אין סיבה להיות בשמחה, צריכים להיות בשמחה מצד קבלת עול.

וכאשר יהי' הענין ד"ישמח ישראל בעושיו"[9] — אזי יהי' גם הענין ד"ישמח הוי' במעשיו"[10].

וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א: "זאָגט אַ פריילעכן ניגון".

* * *

ה. הסדר בעניני קדושה הוא — "מעלין בקודש"[11], היינו, שצריך תמיד להוסיף יותר, וכן הוא גם בנוגע לענין השמחה, שצריך תמיד להוסיף בענין השמחה.

אמנם, ישנם בעלי מרה־שחורה ("מרה־שחורה'ניקעס") שחוששים שאם תהי' השמחה בלי גבול, אזי לא יוכלו אח"כ להוסיף בהשמחה. ונמצא, שמצד טבע המרה־שחורה, לוקחים הם את ענין השמחה והחיוב להוסיף בענין השמחה, ומנצלים זאת לצורך "חשבון" שהוא היפך השמחה (הגבלת השמחה).

ובכן:

לכל לראש — כבר דובר לעיל שאין זה הזמן לעשות חשבונות ממה שיהי' אח"כ, אלא צריכים לשמוח באופן של בלי גבול.

ועוד זאת — שגם החשבון הנ"ל אינו נכון, כי, גם ב"בלי גבול" ישנם חילוקי מדריגות, ובמילא, גם כאשר השמחה תהי' באופן של בלי גבול, יוכלו תמיד להוסיף בה עוד יותר.

וכמובן גם מהסיפור[12] שאדמו"ר הזקן רצה ליתן מתנה להצ"צ ענינים של ידיעה בתורה, והצ"צ סירב לקבל המתנה, באמרו שרצונו להתייגע בתורה, ואח"כ הצטער שלא לקח את המתנה, כיון שגם לאחרי

---

9) תהלים קמט, ב.

10) שם קד, לא. וראה לקו"ת דרושי שמע"צ פח, ד ואילך.

11) ברכות כח, א. וש"נ.

12) ראה לקו"ש חט"ו ע' 81. ועוד.

קבלת המתנה הי' יכול להוסיף ולהתייגע על ענינים נעלים יותר — הרי אע"פ שבודאי היתה זו מתנה נעלית ביותר, בלי גבול, מ"מ, גם לאחרי קבלתה הי' יכול להוסיף ולהתייגע בענינים נעלים יותר, כיון שגם ב"בלי גבול" ישנם ריבוי מדרגות עד אין קץ.

ו. הסדר ד"מעלין בקודש" בענין השמחה — הוא גם ע"פ נגלה:

לכל לראש — השמחה דחג הסוכות מצד הציווי "ושמחת בחגך"[13], ובפרט ע"פ מ"ש בילקוט[14] "אתה מוצא שלש שמחות כתיב בחג", היינו, ששמחת חג הסוכות היא גדולה יותר מהשמחה דחג השבועות וחג הפסח. אבל אעפ"כ, יש הגבלה בשמחת החג, כהפס"ד[15] ש"חייבין ב"ד להעמיד שוטרים ברגלים וכו'".

ונוסף לזה, ישנה גם השמחה דיום טוב שני של חג הסוכות, שלהיותו מדברי סופרים צריכה להיות בו שמחה גדולה יותר מיום טוב ראשון של סוכות, כיון שערבים וחביבים דברי סופרים יותר מדברי תורה[16]. אבל, כל זה הוא עדיין בהגבלה דשמחת החג.

ולמעלה מזה היא שמחת בית השואבה, עלי' אמרו[17] "מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו". אמנם, גם בשמחה זו היו הגבלות, כמ"ש הרמב"ם[18] ש"לא היו עושין אותה עמי הארץ וכל מי שירצה, אלא גדולי חכמי ישראל כו' והחסידים והזקנים ואנשי מעשה הם שהיו מרקדין כו', אבל כל העם כו' באין לראות ולשמוע".

והשמחה הכי נעלית היא השמחה דשמע"צ ושמח"ת, שבה אין חילוקים בין חסידים ואנשי מעשה לשאר כל העם, אלא כולם משתתפים בהשמחה בשוה.

ולהעיר, שהחידוש דשמע"צ ושמח"ת לגבי שמחת בית השואבה הוא לא רק לגבי שאר כל העם (שבשמחת בית השואבה היו באין רק לראות ולשמוע, ובשמע"צ ושמח"ת היו שמחים ומרקדים בעצמם), אלא גם לגבי החסידים ואנשי מעשה — כנראה בחוש שכאשר ישנו ריבוי עם השמחים, אזי השמחה גדולה יותר, כיון שריבוי העם גופא מגדיל ומרבה השמחה.

---

13) פ' ראה טז, יד.
14) יל"ש אמור רמז תרנד (בתחלתו).
15) רמב"ם הל' יו"ט פ"ו הכ"א. טושו"ע ואדה"ז או"ח סו"ס תקכט.
16) ראה סנהדרין פח, ב (במשנה). ירושלמי שם פי"א ה"ד. ע"ז לה, א (ובפרש"י). ירושלמי שם פ"ב ה"ז.
17) סוכה נא, סע"א (במשנה).
18) הל' לולב פ"ח הי"ד.

ז. וטעם החילוק באופן השמחה ע"פ נגלה הוא בהתאם להחילוק מצד פנימיות הענינים למעלה — שככל שהולך וניתוסף במעלת ההמשכות מלמעלה הולך וניתוסף יותר בענין השמחה.

ובהקדם החילוק שבין הזמן דר"ה ויוהכ"פ לחג הסוכות — שבר"ה מתחיל ענין העלי' כו', ונמשך עד לאחר יוהכ"פ, ולכן אין זה זמן של שמחה, אלא זמן של עלי' והעלם. ובחג הסוכות מתחיל ענין ההמשכה, ולכן הרי זה זמן של שמחה, ועז"נ[19] "בן חכם ישמח אב". וכיון שבחג הסוכות גופא מזמן לזמן הולך וניתוסף במעלת ההמשכה, לכן הולך וניתוסף גם במעלת השמחה.

ח. ובפרטיות יותר[20]:

בחג הסוכות נמשך בחי' המקיף, שזהו"ע הסכך, אבל, זהו בחי' המקיף ששייך לפנימי, שלכן מודגש במצות סוכה (מקיף) ענין הידיעה (פנימי), כמ"ש[21] "למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל גו'", שידיעה זו שייכת לקיום המצוה עצמה (דלא כבשאר המצוות שטעם המצוה אינו שייך לקיום המצוה עצמה)[22], ומטעם זה אמרו "סוכה שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה פסולה", "דאמר קרא למען ידעו .. עד עשרים אמה אדם יודע שהוא דר בסוכה, למעלה מעשרים אמה אין אדם יודע שדר בסוכה משום דלא שלטא בה עינא"[23].

ובחג הסוכות גופא ישנם שבעה ימים, כנגד שבעת הרקיעים[24], אשר, עם היות שכל יום קשור עם רקיע נעלה יותר, מ"מ, בכללות ענינם אחד הוא.

ולאחרי זה בא שמיני־עצרת, שהוא שמיני לחג הסוכות, וביחד עם זה נחשב הוא גם "רגל בפני עצמו"[25], ומזה מובן שמעלתו לגבי חג הסוכות היא לא רק כמעלת כל יום מימי חג הסוכות לגבי היום שלפניו, אלא נמשך בו גם ענין בפני עצמו.

וזהו שבשמיני־עצרת יושבים בסוכה, אבל אין זה כמו הישיבה

---

19) משלי יו"ד, א. וראה לקו"ת דרושי סוכות פ, ד. פב, א.

20) בהבא לקמן — ראה גם לקו"ש ח"ט ס"ע 230 ואילך.

21) אמור כג, מג.

22) ראה ב"ח לטואו"ח ר"ס תרכה.

23) משנה וגמרא ריש מס' סוכה.

24) בענין זה נזכר גם שצריך שיהיו כוכבים נראים מתוכה* (סוכה כב, רע"א) — חסר (המו"ל).

25) סוכה מח, רע"א. וש"נ.

*) ראה גם לקו"ש שם ע' 231 הערה 40.

בסוכה בשבעת ימי החג שמברכים עלי', וחיובה מן התורה, משא"כ בשמע"צ אין מברכים על הישיבה בסוכה, ואינה מן התורה אלא מדברי סופרים[26] — שבזה מודגשת השייכות דשמע"צ לחג הסוכות, וביחד עם זה גם מעלת שמע"צ לגבי חג הסוכות, שזהו מצד העילוי דערבים וחביבים דברי סופרים מיינה של תורה, וכידוע[27] בענין ספר סופר וסיפור[28], שהענינים דתורה שבכתב הם מבחי' ספר, ואילו הענינים שמדברי סופרים הם מבחי' סופר שלמעלה מספר.

ולאחרי זה בא שמחת־תורה, שבו אין יושבים בסוכה כלל, היינו, שהו"ע שלמעלה מחג הסוכות באופן שבאין־ערוך לגמרי.

ט. ויש לבאר ענין זה ע"פ משל דהשפעת השכל מרב לתלמיד[29]:

כאשר הרב משפיע שכל לתלמיד — אינו יכול ליתן לו את כל השכל כמו שהוא, אלא הוא מוכרח לצמצם תחילה את השכל, וליתן לו רק מה שלפי ערכו. אבל אעפ"כ, בהשפעת השכל כפי שהוא לפי ערך התלמיד מכניס הרב גם את פנימיות השכל, אלא שפנימיות השכל נמצא בהאותיות בהעלם ובבחי' מקיף, ועי"ז יוכל התלמיד סוכ"ס להגיע גם לפנימיות השכל.

וזהו שאמרו חז"ל[30] "לא קאי איניש אדעתי' דרבי' עד ארבעין שנין", אבל לאחר ארבעין שנין "קאי אדעתי'" — הרי אין הכוונה שלאחרי ארבעים שנה צריך הרב לחזור ולהשפיע את השכל, כי אם, שלאחרי ששמע מהרב את חיצוניות השכל השייך אליו, ונתקבל ונקלט בפנימיותו ע"י הלימוד והיגיעה במשך ארבעים שנה, "בן ארבעים לבינה"[31] — אזי יכול להגיע גם לפנימיות השכל (קאי אדעתי' דרבי'), כיון שבחיצוניות השכל נמצא בהעלם פנימיות השכל.

ובפנימיות השכל (שלמעלה מהשגת התלמיד ובבחי' מקיף) גופא — יש ב' מדריגות: (א) שכל נעלה שאף שאינו יכול לקבל בפנימיות, מ"מ, נרגש אצלו עכ"פ שיש כאן ענין נעלה יותר אלא שאינו יכול לתפסו — שזהו מקיף הקרוב, (ב) שכל עמוק ביותר עד כדי כך שאינו נרגש אצלו כלל — שזהו מקיף הרחוק.

---

26) ראה נ"כ השו"ע או"ח ר"ס תרסח. שו"ת מנחת אלעזר ח"ד סל"א. ספר המנהגים חב"ד ע' 68.

27) ראה לקו"ת דרושי סוכות פ. ב. ובכ"מ.

28) ספר יצירה פ"א מ"א.

29) בהבא לקמן — ראה סה"מ תרנ"ז ס"ע מט ואילך. תש"י ע' 151 ואילך.

30) ע"ז ה, ריש ע"ב.

31) אבות ספ"ה.

וסדר קבלת השכל ע"י התלמיד הוא — שתחילה מקבל חיצוניות השכל ומתייגע במשך ארבעין שנין שיוקלט בפנימיותו, ובמשך זמן זה נרגש אצלו שישנו ענין עמוק יותר שאינו קולטו — מקיף הקרוב. ולאחר ארבעין שנין — הנה המקיף הקרוב (שהרגיש אותו) נמשך בפנימיותו. ואז מתחיל להרגיש שישנו מקיף נעלה יותר — מקיף הרחוק. ואח"כ נמשך גם המקיף הרחוק בפנימיותו.

י. ועפ"ז יובן בנוגע לג' הזמנים — סוכות, שמע"צ ושמח"ת:

בחג הסוכות — שאז מתחילה ההמשכה שלאחרי העליות דר"ה ויוהכ"פ — נמשך בפנימיות רק הגילוי השייך לנבראים, אלא שנרגש גם שישנו גילוי נעלה יותר שהוא בבחי' מקיף הקרוב וצריכים להתייגע שגם זה יומשך בפנימיות, שזהו"ע "בסוכות תשבו גו' למען ידעו דורותיכם גו'", שצריכים לישב תחת המקיף שיודעים אודותיו (מקיף הקרוב) ולהתייגע שיומשך בפנימיות — ע"ד ובדוגמת עבודת התלמיד במשך ארבעין שנין בחיצוניות השכל, ובהאותיות שבהם נרגש שישנו ענין עמוק יותר (מקיף הקרוב) ולכן מתייגע להשיג זה. ומובן שבעבודה שבמשך הארבעין שנין גופא ישנם כו"כ מדריגות, ודוגמתו גם בעבודה שבמשך שבעת ימי חג הסוכות.

וזהו שמברכים על מצות סוכה במשך שבעת ימי חג הסוכות — שענינה של ברכה זו הוא בשתים: (א) בנוגע להמשכת בחי' החיצוניות (הגילוי השייך לנבראים) בפנימיות, (ב) בנוגע להמשכת בחי' מקיף הקרוב[32].

ולאחרי העבודה דשבעת ימי הסוכות — הנה בשמיני־עצרת נמשך המקיף הקרוב בפנימיות, ומתחיל להיות נרגש המקיף הרחוק.

וזהו שבשמיני־עצרת יושבים בסוכה אבל אין מברכים על הישיבה בסוכה — כי, המשכת המקיף הקרוב נעשית בדרך ממילא ע"י העבודה דשבעת ימי הסוכות, ואילו מקיף נעלה יותר לא נמשך עדיין[33].

ובשמחת־תורה — נמשך גם בחי' מקיף הרחוק בפנימיות, ולכן אין יושבים בסוכה כלל.

יא. וכאמור לעיל — מצד ההוספה בהמשכה מלמעלה מזמן לזמן, הולך וניתוסף גם בענין השמחה, ועד לשמח"ת, שאז ההמשכה היא היותר נעלית, ולכן גם השמחה היא הגדולה ביותר, בלי גבול.

---

32) דובר שיש ב' ענינים שבברכת המצוות, וענין עובר לעשייתן* — חסר (המו"ל).

33) חסר קצת (המו"ל).

*) להעיר מאג"ק ח"ח ע' רכה.

וע"פ האמור שב"בלי גבול" גופא ישנם ריבוי מדריגות עד אין קץ — הרי מובן שההמשכה שבשמח"ת גופא היא באופן של הוספה בעילוי אחר עילוי, ובמילא צריכה גם השמחה להיות באופן ד"מעלין בקודש".

[ניגנו ניגון שמח, וכ"ק אדמו"ר שליט"א רמז שירקדו, ועמד בעצמו מלא קומתו ורקד על מקומו].

* * *

יב. איתא בגמרא[34] "רבי מכבד עשירים".

ובטעם הדבר — יש אומרים[35] "מתוך שרבי עצמו הי' עשיר מופלג, לכך הרגיל עצמו לכבד עשירים, כדי להתלמד להעם שיכבדו ג"כ אותו בשביל עשרו ולא בשביל תורתו".

— (ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א בבת שחוק:) אותי אי אפשר לחשוד בכך, כיון שאינני עשיר, אין לי לא אבנים טובות ולא כסף וזהב...

אבל פנימיות הטעם בזה — שאכן ראויים הם לכבוד, שהרי רואים שהקב"ה מכבדם[36].

ובהקדמה — שהנסיון של עשירות הוא נסיון גדול יותר מהנסיון של עניות, שכן, עני אינו יכול לעשות מאומה, משא"כ עשיר שיש לו כסף — וכפי שדיבר פעם כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע בשמחת תורה[37] אודות המעלה של "גביר" — יש לו נסיון גדול שינצל את הכסף כדבעי.

ולדוגמא: כאשר צריכים ליתן כסף עבור ישיבה — טוען אליו היצה"ר: מדוע עליך ליתן את כספך, שהתייגעת עליו — עבור תלמידי הישיבה, אנשים צעירים, שיכולים בעצמם לעבוד (כמו שאתה עובד) ולהרויח; וכי משום שהם אינם רוצים לעבוד, חייב אתה לעבוד עבורם ולפרנס אותם?!

ויתירה מזה — טוען היצה"ר: אילו היו מקדישים את זמנם בשביל איזה "תכלית", ללמוד דבר המביא תועלת לעולם — הי' מקום שתתמוך בהם בכספך שהתייגעת עליו, בשביל טובת העולם; אבל בשביל תלמידי הישיבה שיושבים ולומדים תורת ה' כפי שלמדוה לפני שנים רבות, דבר

---

34) עירובין פו, רע"א.

35) לקוטי מהרי"ל (בשם מהר"ם סג"ל) — הובא בגליון הש"ס כאן.

36) ראה גם מכתב ג' מרחשון שנה זו (אג"ק ח"ז ע' יז). אג"ק ח"ב ע' תיג. ח"ח ע' כו.

37) ראה שיחת שמח"ת עטר"ת בתחלתה (סה"ש תורת שלום ע' 234 ואילך).

שאין לו מקום בימינו אלו, ואינו לפי רוח הזמן — לא כדאי לך לבזבז את כספך!

ומוסיף לטעון, שלא זו בלבד שתלמידי הישיבה אינם מביאים תועלת לעולם, אלא עוד זאת, שהם עצמם מתקלקלים, שגדלים "בטלנים" שאינם ראויים לשום דבר. וא"כ — מסיק היצה"ר — לא זו בלבד שאינך פועל דבר טוב ע"י נתינת הצדקה, אלא אדרבה, הנך מסייע להפוך אנשים צעירים לבעלי־מום ("קאַליקעס")!

ומצד החשבון של היצה"ר הנ"ל (שאין חיוב ליתן כסף שהתייגע עליו, ומה גם ליתנו כדי שאנשים יגדלו "בטלנים" ובעלי־מום כו') — הרי זה נסיון גדול ביותר.

וא"כ, כאשר רואים שלמרות גודל הנסיון שבדבר נתן הקב"ה לפלוני עשירות, היינו, שהקב"ה סומך עליו ליתן בידו פקדון[38] ובוטח בו שידע לנצלו כדבעי — ראוי הוא שיכבדו אותו.

(וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א:) ויעזור להם הקב"ה שינצלו את הפקדון כדבעי.

יג. (לקראת סיום ההתוועדות — אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:) צריכים תיכף לילך ל"הקפות".

(והוסיף:) כיון שעומדים אנו בזמן שהוא עת רצון, בסמיכות ל"הקפות", ובהתוועדות חסידית שלפני הקפות,

— כידוע סיפור כ"ק מו"ח אדמו"ר[39] אודות גודל מעלתה של התוועדות חסידית שבכחה לפעול יותר מפעולתו של מלאך מיכאל ("וואָס אַ חסידישער פאַרברייגענ קען אויפטאָן קען מלאך מיכאל ניט אויפטאָן") —

הנני מברך את כולם, את אשר ישנו פה ואת אשר איננו פה, שתהי' שנה מבורכת לכל אחד ואחת בכל המצטרך בגשמיות וברוחניות.

[באמירת פסוקי "אתה הראת" קודם הקפות, צוה כ"ק אדמו"ר שליט"א שהפסוק "ויהי בנסוע הארון" יאמרו תלמידי הישיבה[40].

לאחרי ההקפות, אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א שיערכו עוה"פ הקפות, עבור התלמידים שלא קיבלו הקפה, עד שכל תלמיד יקבל הקפה.

---

38) ראה גם שיחת וא"ו תשרי ס"ה (לעיל ע' 18). וש"נ.

39) אג"ק שלו ח"ג ע' תיג. וש"נ.

40) ראה גם שיחת ליל שמח"ת דאשתקד בסופה (תו"מ ח"ד ע' 80).

בשעה השלישית בוקר יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מחדרו הק' והקהל הי' באמצע הריקודים וכ"ק אדמו"ר שליט"א רקד עם כל הקהל בהמחול.

אח"כ צוה שיאמרו עוה"פ פסוקי "אתה הראת", ושיכבדו כל תלמיד לומר פסוק, תחילה התלמידים המבוגרים אח"כ הצעירים. וקודם שאמרו הפסוק "ויהי בנסוע הארון", צוה כ"ק אדמו"ר שליט"א להכריז שפסוק זה יאמרו "די יונגע נושאי הארון", ויאמרו בקול רם[40], ג"פ. אח"כ נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לחדרו הק'.

בשעה השישית בוקר יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א עוה"פ מחדרו הק' ועדיין היו רוקדים, ואמר (בבת־שחוק), כנראה שכבר אפשר לקרוא ק"ש. ופנה לא' ואמר, שיאמר להקהל שילכו לישון למשך זמן, ואח"כ יוכלו להמשיך בריקודים].

אַ גוטן יום־טוב.